

Hírek

A „vég” folytatás... Borián Tibor atya emlékére

2016. július 21. - Röviden

« [vissza](#)

^További képekért kattintson a fotóra!

Tíz évvel ezelőtt egy tavaszi délelőttön Dinnyés József dalénekes volt a Padányi Schola vendége, rendhagyó irodalomórát tartott a diákoknak, s mondhatnám, a tanároknak is, hiszen sokan beültek a fiatalok mögé, vágytak a lírai élményre, mellyel közönségét az előadó mindig magával ragadja.

Már jócskán elszaladt az idő, mikor felcsendült Szép Ernő megrendítő hazafias fohásza, az Imádság Dinnyés megzenésítésében gitárkísérettel: „Ki ülsz az égben a vihar felett, / Én Istenem, hallgass meg engemet. // Hozzád megy szívem, ajkam csak dadog, / Hazámért reszketek, magyar vagyok... A népekkel, ha haragod vagyon, / A magyarra nem haragudj nagyon... Szeresd, vigyázz rá Istenem atyám, / El ne vesszen a sötét éjszakán”.

Ekkor különös csillogás jelent meg a katedra jobbján helyet foglaló Tibor atya szemében és fénye végig folydogált arcán a meghatottságtól... E pillanat emlékét máig őrzöm. Most, halálának hírére hallván is e kép derengett fel előttem. Akkor, ott éreztem meg igazán, hogy az idős tanítómester lelkében az átélt történelmi viharok, küzdelmek micsoda érzelmi vulkánja törhetett fel a zene és a versek összjátéka nyomán. Nem véletlenül, hiszen a veszprémi piaristáknál magyarságában, hitében megerősödött hajdani fiatalember tanári, szerzetesi-papi küldetésbe állása a közelmúlt legkeményebb történelmi időszakában történt, a rákosista időben, majd az '56-os forradalom, a megízlelt szabadság s az azt követő kíméletlen diktatúra idején folytatódott.

Az irodalomszeretetet, a magyarságtudatot bennem kiváló tanárok – dr. Előd István, Kincs Lajos, Benkő Andor – pallérozták az egykori veszprémi piarista gimnáziumban – emlékezett egy riportban életútja kezdeteire. Az ősi schola utódintézményében, a Lovassy Gimnáziumban érettségiztem, s azon szerencsés növendékek közé tartozhattam, akiket Harmath István, a jeles irodalomtörténész, tanár vezetett be az irodalom mélységeibe. Így történt, hogy a magyar irodalommal egy életre eljegyeztem magamat.

A szerzetesi-papi hivatásnak családjában hosszú hagyománya volt. Egy interjúban elmondta, hogy közelebbi rokonai körében öten is szerzetespapként szolgáltak, s hogy közöttük piarista, bencés és ciszterci rendi is volt/van, s hogy Isten hívását ő már iskolás éveinek elején meghallotta. A piarista rendbe 1952-ben jelentkezett. Az állam ekkor már korlátozta a felvehető növendékek számát. Ezért neki is várakoznia kellett, mert akkor épp' betelt az előírt létszám. Már egyetemi hallgató volt, amikor a növendékek közé felvették. Sokszor emlékezett, emlékeztetett 1956-ra. A forradalom idején a rend pesti Mikszáth téri központjában lakott, amely akkor a harci cselekmények színhelye lett. A fizikaszertárból lötték az épületbe beköltözött felkelők az elfoglalni akart Rádió épületét. „Sosem feledhetem azt a felemelő érzést, mikor az oroszok elhagyták Pestet és kirajzottak az emberek az utcára, megízlelni a szabadságot. Eufórikus hangulatban, mintegy testvérként nyújtottak kezét egymásnak még az idegenek is” – idézte a szent pillanatokat. S azután megélte a bukás nehéz napjait is, látta a vérbosszú borzalmait, bár a rend bizonyos védettségében, de a hírek és az érkezők elbeszélései nyomán a sokszor emlegetett Márai-sorok tragédiáját – hogy Népek Krisztusa lett Magyarország – is megismerte, átérezte. Ezért is volt számára oly becses, mikor 2007 januárjában a Pannon Egyetem aulájában Brusznay Árpád Emlékéremmel tüntették ki.

Egyetemi éveiből gyakran emlegette kiváló tanárait. Szabad Györgyöt, aki magyarságszemléletét adta át hallgatóinak, egyetemes történelmi kultúrát közvetített nekik. Szeretettel emlékezett Sötér István Madách-előadásaira, Bóka László Ady-előadásaira, de legfőbb példaképe a költő Sík Sándor volt. Egyik beszélgetésünk során, mikor szentelési vezéregíróiról kérdeztem, ekképp válaszolt: „Szent Pál apostol II. Korintuszi leveléből választottam jelmondatomat, s ez elkísért végig szolgálati utamon: 'Szívesen hozok

áldozatot, sőt magamat is föláldozom a lelketekért' (12,15.). S mellette Sík Sándor rendtársam életre szóló eszménye jegyében – „embernek lenni, embernek egészen” – igyekeztem szolgáltatatomat ellátni mindig. (Sík Sándor összes művét Borián Tibor rendezte sajtó alá három kötetben, egyetemi előadásainak szövegeit is ő gondozta.)

Tanári diplomájával 1959-től Kecskeméten, a rend gimnáziumában kezdte meg pedagógiai pályáját, majd Budapesten folytatta. Hosszú életútján az ifjúság nevelésének valamennyi ágában (tanár, konviktusi nevelő, igazgató, kórusvezető, rendi kispapok prefektusa, házfőnök) kimagasló volt tevékenysége, olvasható életrajzában.

„Összességében 47 évig tanítottam piarista, illetve egyházmegyei iskolákban, próbáltam a piarista nevelésből a lehető legtöbbet átadni növendékeinknek. Mélyen meghatott, amikor a veszprémi Padányi Biró Márton Gimnázium igazgatója lettem 1998-ban 2006-ig, abban az épületben, ahol a háború után egy ideig a piarista középiskola működött. Igyekeztem tisztességesen teljesíteni, ami tehetségemből, alkatomból, lehetőségeimtől, gyöngeségemtől telt” – vallotta a tőle jól ismert szerénységgel búcsúzásakor, mikor rendje 2006-ban visszahívta Veszprémből, hogy a továbbiakban a piaristák budapesti központjában rendtörténeti munkával, és könyvtárosi teendőkkel bízza meg. De Tibor atya „hivatalos távozása” után sem lett hűtlen diákvárosához, minden évben többször is eljött, az egyházmegye jeles ünnepein (például a várbéli piarista templom Szent Imre-ünnepein) sokszor részt vett, ha kérték, miseszolgáltatást vállalt, s a veszprémi Keresztény Értelmiségi Szövetsége helyi szervezete alelnöki és a helyi piarista diákszövetség elnöki posztját is betöltötte. Jelen volt továbbra is Veszprém életében, amennyire csak idős kora és betegsége engedte. Még tavaly ősszel is feladatot vállalt a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény által a Test és Lélek a Nagy Háborúban címmel rendezett konferencián: előadásában a piaristák lelkipáloszói részvételét elemezte az első világháborúban. Megemlékezett róla, hogy rendjükből 17-en tábortábori lelkészként szolgáltak a hadseregben. Köztük volt Sík Sándor is a fűredi templomépítő lelkipásztor, dr. Luttor Ferenc.

Búcsúzóul a piarista vallásosságról, nevelésről vallott gondolatait idézem:

„A piarista vallásosság mélyen ható, mondhatnám szemérmes és egyáltalán nem a külsőségekben igyekszik megnyilvánulni. A piarista vallásossága a pietáson alapszik. Ez a szó szentírás kifejezés, nem egyszerűen csak jámborságot, vallásos gyakorlatot vagy érzésvilágot jelent, hanem a Teremtőnek, a teremtett világ minden elemének a tiszteletét. Kalazanci Szent József rendalapítónk az iskoláról szóló, Tonti bíborshoz írt levelében megmagyarázza, hogy a fiatalokat rá kell venni arra, hogy felismerjék: 'ez a világ attól lesz igazán az emberé, ha minél inkább tudja, hogy az Istené'. A kultúra minden területén a teremtő Istennek a nyomát és ajándékát kell felfedezni. (...) Mi piaristák a gyökereinkből táplálkozunk. A piarista szellemiség beépült lelkünkbe, idegrendszerünkbe, s hosszú évtizedeken át táplált és ma is táplál bennünket. Madách drámájából Az ember tragédiájából kicsendül az üzenet, mely minden kor társadalmához szól: az ember mindig képes felülemelkedni a problémákon, ki tud bontakozni a tragédiákból is, de csak akkor, ha Isten kezét fogja, ha gondviselésébe kapaszkodik. Ádám mégis a dráma utolsó mondataként így kiált fel: „Csak az a vég! – csak azt tudnám feledni!”. Pedig a vég nem lezárás, sokkal inkább koronája földi életünknek, amelyet követ majd a még teljesebb élet, az örök élet. Ezért a véget nem feledni, hanem éppen hogy szeretni kell és elfogadni örömmel, ha megérkezik, hiszen Isten gondviselő szeretete nyomán e 'vég' folytatás, s az örök boldogságba vezet.

Tibor atya! A kegyelem kísérelje útját az Örök Hazába!

Toldi Éva